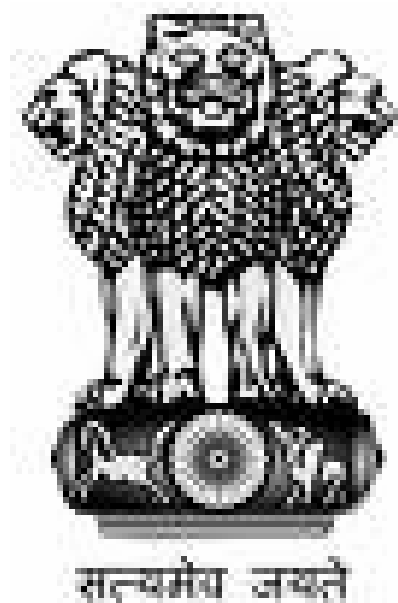

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W
KRAKOWIE**

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO INDII (1996-2006)

Praca zaliczeniowa przedmiotu Rynki Turystyczne

**Sylwia Gębala
Turystyka i Rekreacja
SUM, gr.I**

Kraków 2008

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne

- 1) Położenie
- 2) Klimat
- 3) Powierzchnia
- 4) Język urzędowy
- 5) Ustrój polityczny
- 6) Ludność
- 7) Gospodarka
- 8) Warunki rozwoju turystyki
- 9) Regiony i atrakcje turystyczne
 - 9.1) Region Stołeczny
 - 9.2) Region Północny
 - 9.3) Region Zachodni
 - 9.4) Region Środkowy
 - 9.5) Region Południowo-Zachodni
 - 9.6) Region Południowy
 - 9.7) Region Południowo-Wschodni
 - 9.8) Region Środkowo-Północny
 - 9.9) Region Wschodni
 - 9.10) Region Siakim
 - 9.11) Region Wyspy Oceanu Indyjskiego
- 10) Komunikacja
 - 10.1) Samolot
 - 10.2) Autobus
 - 10.3) Pociąg
 - 10.4) Samochód

II. Analiza rynku turystycznego Indii

1) Rynek recepcji turystycznej

- 1.1) Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii w latach 1996-2006
- 1.2) Sezonowość turystyce przyjazdowej do Indii
- 1.3) Dochody z turystyki przyjazdowej
- 1.4) Dochody z turystyki przyjazdowej wg poszczególnych miesięcy
- 1.5) Najważniejsze rynki generujące przyjazdy do Indii
- 1.6) Podział turystów przyjeżdżających do Indii ze względu na płeć
- 1.7) Podział turystów przyjeżdżających do Indii ze względu na wiek
- 1.8) Regiony Indii najczęściej odwiedzane przez turystów zagranicznych
- 1.9) Liczba przyjazdów turystów zagranicznych – najliczniej odwiedzane kraje świata
- 1.10) Indie na tle turystyki światowej
- 1.11) Wpływy z turystyki w Indii na tle turystyki światowej
- 1.12) Wpływy z turystyki na tle innych państw w 2006 roku

2) Rynek emisji turystycznej

- 2.1) Liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Indii
- 2.2) Kraje wyjazdów zagranicznych mieszkańców Indii w 2005 roku wg kontynentów
- 2.3) Liczba podróży krajowych mieszkańców Indii
- 2.4) Regiony Indii najczęściej odwiedzane przez turystów krajowych
- 2.5) Miejsca najczęściej odwiedzane przez turystów krajowych oraz zagranicznych

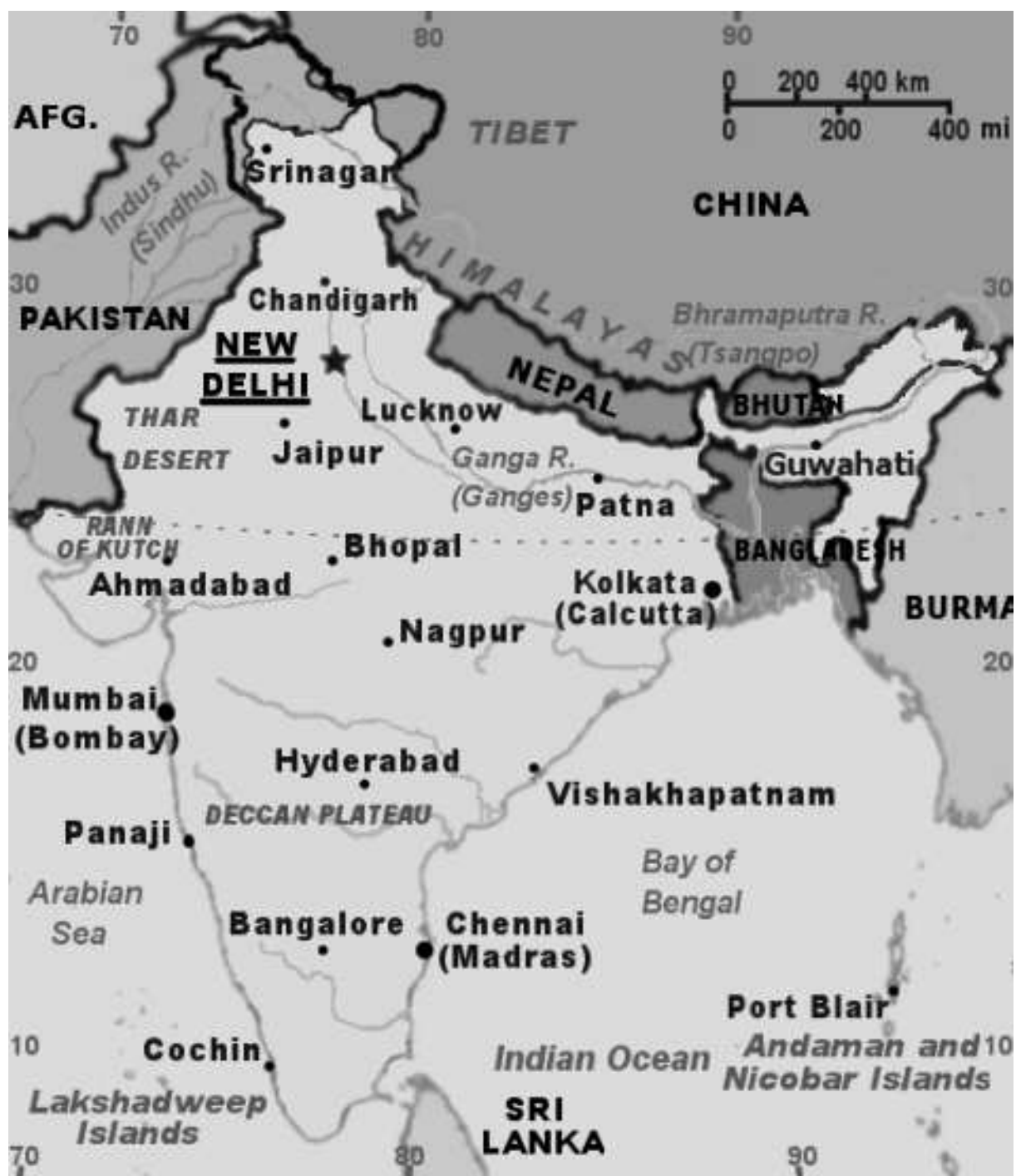
3) Branża turystyczna

- 3.1) 1. Baza noclegowa
- 3.2) Biura podróży
- 3.3) Targi turystyczne SATTE - New Delhi

III. Podsumowanie

Bibliografia

I. Informacje ogólne

Indie – podział administracyjny
źródło: <http://www.maps-india.com> (08.05.2008)

1) POŁOŻENIE

Indie to państwo zajmujące większość subkontynentu indyjskiego. Od północy Indie są ograniczone przez pasma górskie: Karakorum i Himalaje. Z Indiami graniczą: Pakistan na północnym zachodzie, Chiny, Nepal oraz Bhutan na północy, Birma i Bangladesz na północnym wschodzie, Sri Lanka przez zatokę Mannar i cieśninę Palk na południowym wschodzie. Od południowego zachodu kraj otaczają wody Morza Arabskiego, od południa wodu Oceanu Indyjskiego, zaś od południowego wschodu Zatoki Bengalskiej i Morza Andamańskiego. Do Indii należy archipelag Lakkadiwów, leżący na Morzu Arabskim 450 km na zachód od wybrzeży kraju, oraz leżące w Zatoce Bengalskiej archipelagi Andamanów i Nikobarów.

2) KLIMAT

Klimat Indii to klimat zwrotnikowy, na północy zwrotnikowo-monsunowy, na południowym zachodzie wilgotny, stopniowo przechodzi w suchy w zachodniej części Niziny Hindustańskiej, w Karakorum i Himalajach podzwrotnikowy górski. W wyższych partiach gór zima trwa 6 miesięcy. Częste cyklony połączone z wielkimi ulewami w okresie przejściowym między monsunem letnim a zimowym. Średnia temperatura w styczniu wynosi od ok. 15°C u podnóża Himalajów do ok. 28°C na południu. W maju, który jest najcieplejszym miesiącem 27–30°C, z wyjątkiem pustyni Thar gdzie temperatura osiąga do 36°C.

3) POWIERZCHNIA

Całkowita powierzchnia kraju wynosi **3 287 263 km²**.

4) JĘZYK URZĘDOWY

Językiem urzędowym hindi natomiast język angielski pełni rolę języka pomocniczego, łącznikowego.

5) USTRÓJ POLITYCZNY

Indie są demokratyczną republiką federacyjną. Głową państwa jest prezydent, organem ustawodawczym dwuizbowy parlament - Sansad. Stany mają własne organy władzy, na czele stoi gubernator mianowany przez prezydenta.

Indie podzielone są na 28 stanów, 6 terytoriów związkowych i 1 jedno terytorium stołeczne. Później w drugim rządzie dzielą się na 591 dystryktów.

6) LUDNOŚĆ

Indie zamieszkuje ok. 1,1 miliard ludzi, co stanowi 1/6 ludności na świecie. Społeczeństwo jest bardzo zróżnicowane pod względem etnicznym jak i wyznaniowym. Indie to drugi, po Chinach, najludniejszy kraj świata, w którym

mieszka ok. 16% ludności świata. Gęstość zaludnienia wynosi tutaj 319 osób/km²

Rozmieszczenie ludności Indii

źródło: www.commons.wikimedia.org (08.05.2008)

Skład etniczny populacji to:

39% Hindusi mówiący którymś z dialektów języka hindi,
8% Telugowie,
8% Bengalczycy,
7% Marathowie,
7% Tamilowie,
5% Gudżaratowie,
4% Kannadygowie,
4% Keralczycy (18% stanowią inne grupy językowe).

Wyznania:

hinduiści - 80,5%,
muzułmanie - 13,4%,
chrześcijanie - 2,3%,
sikhowie - 1,84% (gł. w Pendżabie),
buddyści - 0,76%,
dżiniści - 0,4%, i inni.

Na początku XX wieku liczba ludności nie zmieniała się prawie w ogóle - wynosiła 240 mln. Eksplozja demograficzna rozpoczęła się w latach 70, kiedy to

w latach 1971-1981 przybyło prawie 140 mln ludzi, a dziesięć lat później ogólna liczba ludności wzrosła aż o 160 mln. Uważa się, że w 2010 roku, liczba osób zamieszkujących Indie, wyniesie ponad 1 200 mln.

7) GOSPODARKA

Do lat dziewięćdziesiątych gospodarka Indii była gospodarką quasi-socjalistyczną, z dużym udziałem sektora państwowego i ścisłą kontrolą państwa nad sektorem prywatnym i handlem zagranicznym. Od 1991 roku rozpoczęły się w Indiach liberalne reformy gospodarcze. Zmniejszona została kontrola państwa nad gospodarką, przeprowadzono również prywatyzację szeregu przedsiębiorstw państwowych. W rezultacie, od lat 90 gospodarka indyjska dynamicznie się rozwija (w ostatnich latach w tempie około 8% rocznie). W 2006 roku gospodarka Indii była czwartą największą gospodarką świata (po gospodarkach USA, Chin i Japonii), z produkcją sięgającą 4 042 miliarda USD (według parytetu siły nabywczej - PPP), przy czym wielkość PKB na mieszkańca wynosi zaledwie 3,8 tysiąca USD (PPP). Według danych indyjskich, 25% ludności żyje poniżej granicy ubóstwa.

Podstawą gospodarki Indii przez długi czas było rolnictwo. Obecnie w rolnictwie pracuje wciąż około 60% spośród liczącej około 510 milionów osób siły roboczej. Jednocześnie rolnictwo wytwarza zaledwie 20% PKB Indii (2006). Sektor przemysłowy zatrudnia około 12% siły roboczej Indii i wytwarza około 20% PKB, natomiast najdynamiczniej rozwijający się sektor usług, zatrudniający 28% siły roboczej - około 60% PKB.

W 2006 roku eksport Indii wyniósł około 112 miliardów USD, a głównymi dobrami eksportowymi były tekstylia, biżuteria i oprogramowanie. Import Indii w 2006 roku wyniósł około 188 miliardów USD i obejmował głównie surowce energetyczne i maszyny. Głównymi partnerami handlowymi Indii są USA, kraje UE, Chiny i Zjednoczone Emiraty Arabskie.

8) WARUNKI ROZWOJU TURYSTYKI

Prawie 2/3 powierzchni kraju stanowi Półwysep Indyjski zajęty przez wyżynę Dekan, wzniesioną średnio na wysokość 600-900 m n.p.m. Ma ona rzeźbę lekko falistą i jest rozcięta szerokimi dolinami rzek (Kryszna, Godawari, Narmada, Mahanadi, Kaweri i in.). Od wschodu i zachodu Dekan otaczają łańcuchy górskie Ghatów Wschodnich (Dewodi Munda 1680 m n.p.m.) i Zachodnich (Anaj-mudi 2695 m n.p.m.), które oddzielają go od wąskich nizin nadmorskich (wybrzeży Malabarskiego i Koromandelskiego). W części północnej powierzchnia wyżyny obniża się stopniowo i przechodzi w aluwialne równiny Niziny Hindustańskiej, obejmującej dorzecza Gangesu i dolnego biegu Brahmaputry (wraz z zachodnią częścią delty obu rzek) oraz dorzecze górnego Indusu. Nizinę Hindustańską pokrywa na zachodzie pustynia Thar, a we wschodniej jej części wznosi się łańcuch gór Khasi (1961 m n.p.m.). Od północy otaczają go trudno dostępne masywy górskie Himalajów (Kanczendzanga 8585

m i Nan-ga Parbat 8126 m n.p.m.) i Karakorum (K2 8611 m n.p.m.). Do Indii należą archipelagi wysp Andamanów i Nikobarów w Zatoce Bengalskiej oraz Lakkadiwów i Amindiwów na Morzu Arabskim.

Szata roślinna Indii odznacza się dużym zróżnicowaniem. Około 19% powierzchni kraju pokrywają lasy. Na zachodnim wybrzeżu i w dorzeczu Brahmaputry są to wilgotne lasy równikowe, a na wybrzeżu wschodnim i w środkowej części dorzecza Gangesu — wilgotne lasy monsunowe. Na wyżynie Dekan oprócz suchych lasów zrzucających okresowo liście występuje również roślinność sawannowa, a w dorzeczu Indusu — półpustynna. Podnóża Himalajów porastają podzwrotnikowe lasy twardolistne, mieszane i iglaste, a wyższe piętra górskie — roślinność alpejska. Fauna Indii jest bardzo bogata i stosunkowo dobrze zachowana, głównie dzięki wierzeniom religijnym większości mieszkańców, uważających każde życie za święte.

Z dzikich ssaków lądowych występuje tu m.in. słoń i nosorożec indyjski, tygrys bengalski, pantera, niedźwiedź tybetański i brunatny, antylopa i jelen. Liczne są także małpy oraz gatunki ptaków, gadów i owadów. Na terenie Indii znajduje się 12 parków narodowych oraz 56 rezerwatów przyrody.

Półwysep Indyjski jest kolebką jednej z najstarszych kultur na kuli ziemskiej. Jej początki sięgają III tysiąclecia p.n.e. W procesie wielowiekowego rozwoju wchłaniała ona m.in. wpływy mezopotamskie, perskie, greckie, chińskie, muzułmańskie i europejskie, dzięki czemu cechuje ją wielka różnorodność i swoisty tradycjonalizm.

9) REGIONY I ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Centra turystyczne Indii

źródło: www.hmdalliance.com (08.05.2008)

Na obszarze Indii można wyróżnić 11 regionów turystycznych:

9.1) Region Stołeczny

Region ten obejmuje miasto Delhi i obszar przyległy.

Delhi- stolica państwa, a także główny ośrodek ruchu turystycznego. Pomędzy obiektami współczesnej architektury zachowały się do dziś liczne zabytki, zwłaszcza sztuki islamskiej, m.in. mauzoleum Humajuna (XVI Maral.), Lodach (XVI Maral.) Maral Safdardzanga (XVII Maral.), meczet Kuwwat al-Islam Maral minaretem Kutb Minar (XII, XIV, XIX w.). Monumentalną budowlą jest Brama Indii (1919 r.) – pomnik ku czci 90 tys. Żołnierzy indyjskich poległych Maral Maral wojnie światowej. Maral Delhi znajdują się liczne muzea, m. in. Narodowe, J. Nehru oraz Lalek.

Mauzoleum Humajuna

źródło: <http://www.incredibleindia.org> (08.05.2008)

9.2) Region Północny

Do tego regionu należą m. in.:

- Amritsar- ośrodek kultu religijnego sikhów
- Czandigarh- leży na przedgórzu Himalajów. Główną atrakcją jest m. in. Ogród Róż. Panipat, Karnal, Ludhijana, Dżalandhar — miejscowości położone na szlaku komunikacyjnym z Delhi w górskie tereny stanów Himaćal Pradeś oraz Dżammu i Kaszmir pełnią funkcję baz noclegowych. Trasy wędrówek turystycznych w tej części regionu wiodą zwykle wzdłuż rozległych dolin himalajskich. Do najbardziej znanych należy dolina rzeki Dźhelam, zwana w górnym odcinku Doliną Kaszmirską. Leżący w niej Śrinagar (1600 m n.p.m.) jest jednym z największych ośrodków ruchu turystycznego Kaszmiru.

Amritsar

źródło: <http://www.tourindia.com> (08.05.2008)

9.3) Region Zachodni

Region ten obejmuje tereny wyżynno-górskie. Wśród miast najczęściej odwiedzane są Dżajpur i Ahmadabad. Warto tutaj odwiedzić meczety, muzea. Większość turystycznych ośrodków wypoczynkowych Regionu Zachodniego leży Maral strefie nadbrzeżnej półwyspu Kathijawar. Maral południowej części półwyspu znajduje się park narodowy Gir – jedyny Maral Indich region występowania lwa azjatyckiego.

Park Narodowy Gir-lew azjatycki
 źródło: www.indiaprofile.com (08.05.2008)

9.4) Region Środkowy

Głównym ośrodkiem koncentracji ruchu turystycznego jest Khadźuraho — wielki zespół (ponad 30) świątyń wisznuickich, śiwaickich i dżinijskich z IX-XI w. Atrakcją turystyczną omawianego regionu stanowi przełom rzeki Narmada w pobliżu Dżabalpuru, tzw. Marmurowe Skały (Marble Rocks). Na obszarze Regionu Środkowego znajdują się 3 parki narodowe: Bandhavgarh, Kanha i Shivrpur, w których żyją m.in. tygrysy, leopardy i niedźwiedzie wargacze.

Khadźuraho, świątynia Wiśwanathy
 źródło: www.encyklopedia.pwn.pl (08.05.2008)

9.5) Region Południowo-Zachodni

Głównym ośrodkiem ruchu turystycznego regionu jest Bombaj — drugie pod względem wielkości (po Kalkucie) miasto Indii oraz największy ich port morski,

wielkie centrum komunikacyjne (węzeł lotniczy o znaczeniu międzynarodowym) i przemysłowe, handlowo-finansowe i kulturalno-naukowe, stolica stanu Maharashtra. Oprócz licznych renesansowych i barokowych kościołów z XV i XVII/XVIII w. na szczególną uwagę zasługują: łuk triumfalny Wrota Indii (początek XX w.), ratusz (XIX w.) oraz wiszące ogrody na Wzgórzu Mala-barskim (XIX w.). Dużą frekwencją cieszą się muzea Bombaju (zwłaszcza Wiktorii i Alberta oraz Księcia Walii), galerie malarstwa, a także akwarium i ogród zoologiczny. Ważnym ośrodkiem ruchu turystycznego Regionu Południowo-Zachodniego jest Bangalur. Międzynarodową sławę mają hinduistyczne świątynie w Aihole. Głównym obszarem wypoczynkowym Regionu Południowo-Zachodniego są wybrzeża Goa " oraz tereny nadmorskie na północ od Mangalur. Do najbardziej znanych kąpielisk należą tu m.in.: Pandżim, Miramar, Dona Paula, Colva Beach, Andżuna, Čhapra, Calangute i Baga oraz Marwanthe i Karwar.

Brama Indii w Bombaju
źródło: www.misje.scj.pl (08.05.2008)

9.6) Region Południowy

Największym ośrodkiem ruchu turystycznego regionu jest Madras (siedziba arcybiskupstwa rzymskokatolickiego, świątynie hinduistyczne, muzea). Atrakcyjnym turystycznie miastem jest Triwandrum. W Regionie Południowym znajduje się wiele miejscowości pielgrzymkowych. Do znanych ośrodków hinduizmu należą: Karićipuram, Rameśwaram i Maduraj (wielki kompleks świątyni Sundareśwary ze słynną Salą Tysiąca Filarów i Minakszi). Dużymi walorami wypoczynkowymi odznaczają się wybrzeża morskie, zwłaszcza Malabarskie, a także najwyższe partie Ghatów Zachodnich. Wśród terenów chronionych najbardziej znany jest rezerwat Mudumalai w górach Nilgiri, w którym żyją m.in. słonie, tygrysy, leopardy, niedźwiedzie, krokodyle, pytony.

Ratha Mamallapuram, Madras
 źródło: www.theodora.com (08.05.2008)

9.7) Region Południowo-Wschodni

Głównymi ośrodkami ruchu turystycznego omawianego regionu są: Hajdarabad, Bhubaneśwar i Puri. Bhubaneśwar jest znanym ośrodkiem kultu wyznawców hinduizmu.

Świątynia Radzarani, Bhubaneśwar
 źródło: www.portalwiedzy.onet.pl

9.8) Region Środkowo-Północny

Główną rolę w rozwoju ruchu turystycznego na omawianym obszarze odgrywają miasta o walorach historycznych i ośrodki pątnicze nad Gangesem i Jamuną. Największymi wśród nich są: Agra, Waranasi i Patna.

Agra — położona nad Jamuną, została założona na początku naszej ery. W XVI-XVII w. była stolicą państwa Wielkich Mogołów. Powstałe wówczas budowle stanowią w większości przykład najcenniejszych zabytków

architektury islamu. Należy do nich zwłaszcza mauzoleum Tadź Mahal - wzniesione ok. 1635 r. przez władcę Indii Szahdżahana dla uczczenia pamięci zmarłej żony Mumtaz Mahal. Całość składa się z budowli bramnej (z czerwonego piaskowca), za którą rozciąga się ogród podzielony symetrycznie kanałami i siecią wykładanych marmurem dróg oraz mauzoleum z białego marmuru, z czterema minaretami. Jego ściany są ozdobione płaskorzeźbami, półszlachetnymi kamieniami i kością słoniową. Założenie uzupełniają dwa pawilony boczne: meczet i sala zebrań. Dzięki niezwykle szlachetnym formom oraz doskonałemu wkomponowaniu w otaczający krajobraz, Tadź Mahal jest uznawany za najpiękniejszy zabytek sztuki muzułmańskiej w Indiach. Do znanych zabytków Agry należy także Czerwony Fort — cytadela z zespołem budowli pałacowych (XVI, XVII w.), Meczet Perłowy (XVII w.) oraz mauzoleum cesarza Akbara (XVI w.).

Agra

źródło: www.us.arzoo.com (08.05.2008)

Waranasi (Benares) — położone nad Gangesem, było już znane ok. IX w. p.n.e. jako Kasi, jedno ze świętych miast starożytnych Indii — miejsce pielgrzymek i rytualnych, oczyszczających kąpieli. Od VI w. p.n.e. do II w. n.e. stanowiło główną siedzibę buddyzmu (w pobliskiej miejscowości Sarnath wygłosił Budda swoje pierwsze kazanie). Pod koniec XII w. zostało zdobyte przez muzułmanów, którzy zniszczyli najcenniejsze świątynie. W drugiej połowie XVIII w. zawładnęli nim Anglicy. Obecnie jest największym ośrodkiem hinduizmu w Indiach i jednym z głównych centrów buddyzmu, czczonym również przez dżinistów i sikhów. Nazywane indyjskimi Atenami słynie m.in. z nauki sanskrytu. Wśród licznych budowli hinduistycznych najslawniejszą jest świątynia Wiśweśwary, zwana Złotą Świątynią. Na szczególną uwagę zasługują ponadto meczety i rezydencje maharadzów z XVII w. oraz tzw. ghaty — monumentalne, kamienne zejścia schodkowe do Gangesu, miejsca rytualnych kąpieli i kremacji zwłok.

Waranami

źródło: www.globtroter.pl (08.05.2008)

Patna — położona nad Gangesem. W okresie panowania Wielkich Mogołów stanowiła ważny punkt handlowy na szlaku do Nepalu. Obecnie znana jest głównie dzięki zbiorom perskich rękopisów miejscowej biblioteki oraz wyrobom rzemiosła artystycznego.

Do licznie odwiedzanych przez turystów ośrodków kultu wyznawców hinduizmu i buddyzmu należą również: Mathura (według legendy w miejscowości tej urodził się bóg Kryszna) i Bodh Gaja (w miejscu tym Budda doznał oświecenia), a także Gaja, Hardwar, Allahabad, Dżaunpur i Ajodhja. Funkcję górskich ośrodków turystycznych pełnią: Dehradun, Mussuri, Nainital i Almora — bazy wypadowe w szczytowe partie Himalajów (Nanda Dewi, 7817 m n.p.m.) i lodowce Gangotri (24 km dł.), Khatling i Pindari. Atrakcję turystyczną stanowią parki narodowe (Dudwa, Park Narodowy im. Corbetta)

9.9) Region Wschodni

Nad jednym z ramion delty — Hugli (odnogą Gangesu), leży Kalkuta — największy ośrodek miejsko-przemysłowy kraju, węzeł komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym, a także główne centrum ruchu turystycznego regionu. Znajduje się tu większość zabytkowych budowli: Fort William, liczne zabytki kolonialnej sztuki angielskiej, m.in.: kościoły z XVIII-XIX w., dawny Dom Rządowy, meczety muzułmańskie i świątynie hinduistyczne XIX w., planetarium Birla i muzea (m.in. Indyjskie i Wiktorii). Sławnym uzdrowiskiem omawianego regionu jest Dardżyling — położony w Himalajach na wysokości ok. 2100 m n.p.m. wśród rozległych plantacji herbaty. Atrakcję turystyczną stanowią także parki narodowe

Kalkuta

źródło: www.swiatpodrozy.pl (08.05.2008)

9.10) Region Siakim

Stolicą Sikkimu, a zarazem głównym jego ośrodkiem ruchu turystycznego jest Gangtok. Stanowi ważny punkt na szlaku handlowym z Indii do Chin oraz bazę wypadową w najwyższe partie Himalajów. Słynie m.in. z wyrobów rzemiosła artystycznego, a także z licznych klasztorów i świątyń buddyjskich.

Gangtok

źródło: www.shunya.net (08.05.2008)

10.11) Region Wyspy Oceanu Indyjskiego

Do regionu należą dwie grupy wysp na Oceanie Indyjskim: Andamany i Nikobary oraz Lakkadiwy, Minikkoj i Amindiwy. Główną atrakcją turystyczną omawianych wysp stanowią wybrzeża morskie, mające zwłaszcza na Andamanach i Nikobarach formę rozległych plaż piaszczystych, a także egzotyka życia mieszkańców tego regionu.

Andamany

źródło: www.globtroter.pl (08.05.2008)

10) KOMUNIKACJA

Podział przyjazdów turystów zagranicznych ze względu na rodzaj transportu:

transport lądowy	87,10 %
transport lotniczy	12,30 %
transport morski	0,60 %

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>

10.1) Samolot

Komunikację lotniczą w Indiach cechuje intensywny rozwój (samoloty docierają do ponad 70 lotnisk). Indian Airlines oraz podlegające im Alliance Air oferują połączenia z 59 miastami, a także z państwami ościennymi – od Zatoki Perskiej po Tajlandię. Przewoźnik międzynarodowy, Air India, obsługuje także kilka tras w obrębie Indii, jednak wiele samolotów krajowych odlatuje z terminali międzynarodowych. Jet Airways, zapewniające łączność z 38 miastami na terenie Indii, cieszą się opinią najlepszego indyjskiego przewoźnika, z fachową obsługą i nowoczesnymi samolotami. Trzecim, co do wielkości przewoźnikiem są Sahara Airlines, obsługujące 14 głównych lotnisk. Ceny biletów u ważniejszych przewoźników są zazwyczaj jednakowe.

Transport samolotowy odgrywa bardzo ważną rolę w turystyce przyjazdowej Indii. Ponad 87% przyjazdów turystów zagranicznych korzysta z połączeń samolotowych.

Największe międzynarodowe lotniska Indii:

1. Delhi – 32% przylotów
2. Mumbai – 23,3% przylotów
3. Chennai – 9,8% przylotów
4. Haridaspur
5. Bangalore
6. Kolkata
7. Amritsar
8. Dabolim-Goa
9. Trivandrum
10. Hyderabad

Lotniska w Indiach

źródło: www.mapsofindia.com (08.05.2008)

10.2) Autobus

Choć w Indiach istnieje rozbudowana sieć połączeń autobusowych, większość turystów woli podróżować pociągiem, gdyż jest to na ogół wygodniejsze. Przejazd autobusem może być jednak urozmaiceniem podróży, nawet, gdy trwa znacznie dłużej (kierowcy często zatrzymują się po drodze). Trzeba wiedzieć, że wiele autobusów jest mocno wyeksploatowanych, a kierowcy jeżdżą niekiedy zbyt szybko. Autobusy kursują częściej niż pociągi, łatwiej też się do nich dostać. Ten środek lokomocji najlepiej nadaje się do pokonywania krótkich odcinków, tak więc mając przed sobą długą trasę (zwłaszcza nocą), lepiej wybrać pociąg.

10.3) Pociąg

Indie mają największą na świecie sieć kolejową (ponad 60 tys. km torów) zarządzaną przez jedno przedsiębiorstwo – Indian Railways – zatrudniające 1,6 mln pracowników, co pod tym względem daje im pierwsze miejsce na świecie. Pociągi docierają do 7085 stacji i przewożą codziennie 11 mln pasażerów. Indian Railway uważa się nie tylko za przedsiębiorstwo transportowe, ale również ma ambicje stanowić siłę łączącą naród, ponieważ w pociągach ludzie ze wszystkich społeczności i kast są traktowani na równi. Podróż pociągiem, choć często wolniejsza niż autobusem, ma swój urok, a poza tym bywa relaksująca. Pociągi są zdecydowanie wygodniejsze, jeśli chodzi o podróżowanie nocą. W wielu pociągach ekspresowych jest przydzielona pewna ilość miejsc dla turystów, a w głównych miastach są specjalne kasy lub okienka dla obcokrajowców (płacąc w rupiach, trzeba okazać potwierdzenie wymiany z kantoru lub bankomatu). Pomimo pozornie dużej liczby wypadków, podróż pociągiem jest bezpieczna, choć nie zawsze szybka. Podczas pory deszczowej wiele połączeń kolejowych zostaje wstrzymanych z powodu wezbranych rzek i powodzi, co dotyczy głównie terenów na północy wokół Gangesu oraz rejonów ujścia rzek. W kilku miastach istnieje sieć połączeń podmiejskich, bardzo wygodnych w ciągu dnia, ale przepełnionych w godzinach szczytu. Pociągi zatrzymują się na stacjach tylko na chwilę, tak więc trzeba wcześniej precyzyjnie się do wyjścia (zwłaszcza gdy jest tłok).

Jednakże aż trzy indyjskie pociągi znalazły się na światowej liście najlepszych i najbardziej egzotycznych kolei, opublikowanej przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Podróżników Kolejowych. Kolejowi podróżnicy z pociągów indyjskich najwyżej ocenili słynny "Pałac na kołach" czyli luksusowy pociąg turystyczny kursujący między Delhi i miastami Radżasthanu, himalajską kolejkę wąskotorową z Dardżelingu i kolejny luksusowy pociąg turystyczny - "Odyseja Dekanu" czyli skład podróżujący po centralnych Indiach i niegościnnej wyżynie Dekanu. Cechą charakterystyczną "Pałacu na kołach" i "Odysei Dekanu" jest przede wszystkim nawiązanie do kolejowych tradycji sprzed wielu lat - czyli niezwykle luksus, stylowe wnętrza wagonów, obsługa niczym z pałaców indyjskich maharadzów oraz cwieczorny

dancing w wagonie-sali balowej. Do tego oczywiście serwowane są wykwintne potrawy w wagonach restauracyjnych. Himalajska kolejka z Dardżelingu ma z kolei zupełnie inny charakter, określana jest niekiedy mianem zabawkowego pociągu. Nie ma tam specjalnych luksusów, ale przejazd kilkudziesięciokilometrowej trasy wśród himalajskich wzgórz dostarcza niezapomnianych wrażeń i emocji. I co ważne - koszt przejazdu himalajską kolejką jest znacznie niższy niż podróżowanie w luksusach "Pałacu na kołach".

10.4) Samochód

Niewielu turystów decyduje się na przyjazd do Indii własnym samochodem. Sprowadzenie samochodu lub motocykla możliwe jest jedynie po uzyskaniu specjalnego dokumentu celnego gwarantującego zabranie pojazdu z powrotem. Jego brak naraża przyjezdnego na bardzo poważne wydatki. Samochody w Indiach są bardzo drogie, dlatego kupno pojazdu jest opłacalne jedynie w przypadku planowania dłuższego pobytu. Jazda po indyjskich drogach, zatłoczonych, wąskich i pełnych wybojów, nie należy do najprzyjemniejszych doświadczeń. Na podróż traci się wiele czasu i spala mnóstwo benzyny. Pomoc drogowa działa opieszale, a w razie kłopotów są problemy ze znalezieniem części zamiennych, mimo że warsztatów samochodowych nie brakuje. W sumie jazda samochodem nie stanowi atrakcji (zwłaszcza na dłuższych trasach), z wyjątkiem terenów wiejskich, gdzie ruch jest znacznie mniejszy.

II. Analiza rynku turystycznego Indii

1) RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

1.1) Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii w latach 1996-2006

Year	Foreign Tourist Arrivals (in million)	Percentage change over the previous year
1996	2.29	8.0%
1997	2.37	3.5%
1998	2.36	-0.4%
1999	2.48	5.1%
2000	2.65	6.9%
2001	2.54	-4.2%
2002	2.38	-6.3%
2003	2.73	14.7%
2004	3.46	26.7%
2005	3.92	13.3%
2006*	4.45	13.5%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

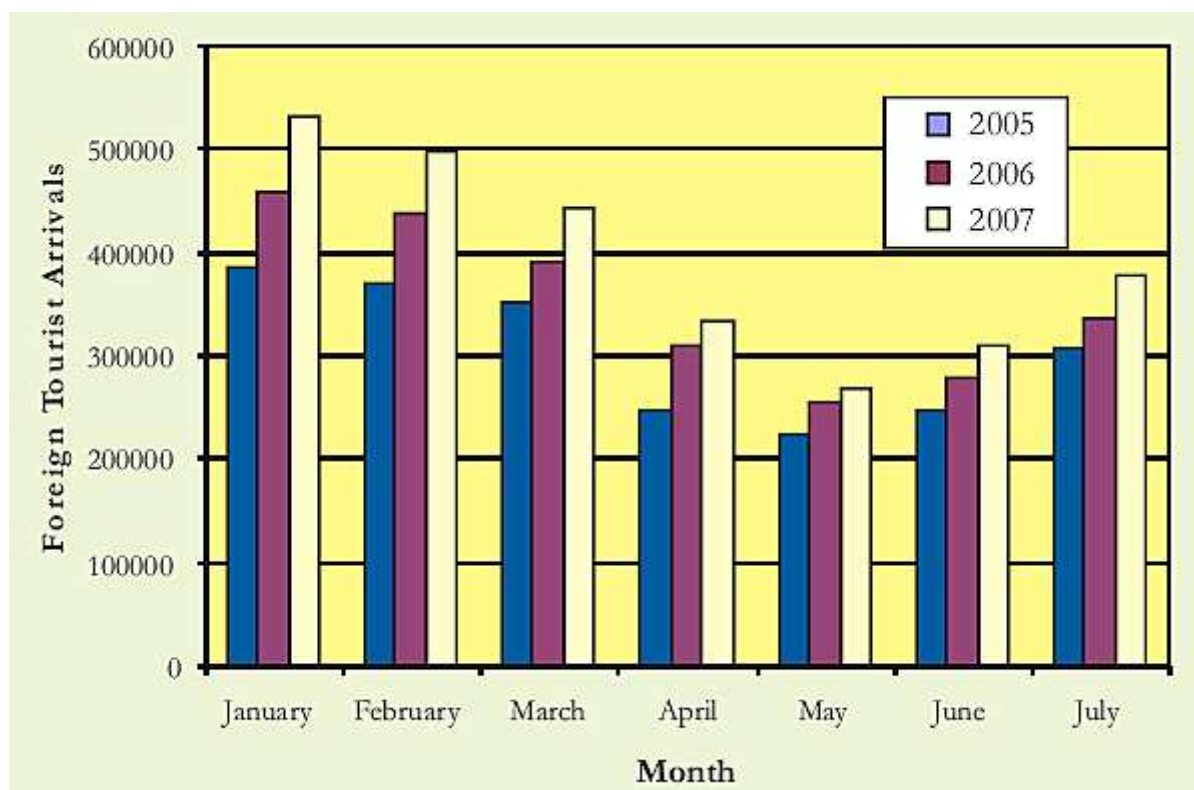
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

W latach 1996-2006 znacząco zmieniała się liczba przyjazdów turystów zagranicznych do Indii. W roku 1996 odnotowano liczbę **2,29mln** przyjazdów, natomiast 10 lat liczba ta zmieniała się prawie dwukrotnie – aż **4,45mln**. Do roku 2002 liczba przyjazdów była stabilna i wynosiła ok.2,3mln, natomiast w roku 2003 nastąpił znaczny wzrost (2,73mln), o 14,7% więcej przyjazdów niż rok wcześniej. W roku 2004 liczba przyjazdów przekroczyła 3,46mln (aż o 26,7% więcej niż w roku 2003)

1.2) Sezonowość w turystyce przyjazdowej do Indii

Month	2005	2006 (PR)	2007*	Percentage Change	
				2006/05	2007/06
January	385977	459489	532088	19.0%	15.8%
February	369844	439090	498806	18.7%	13.6%
March	352094	391009	444186	11.1%	13.6%
April	248416	309208	333945	24.5%	8.0%
May	225394	255008	267758	13.1%	5.0%
June	246970	278370	310104	12.7%	11.4%
July	307870	337332	377474	9.6%	11.9%
Total (January- July)	2136565	2469506	2764361	15.6%	11.9%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii różnią się w zależności od miesiąca. W roku 2007 najwięcej turystów przybyło w styczniu (532 088), natomiast najmniejszą ilość przyjazdów zanotowano w maju (267 758).

Przyjazdy turystów zagranicznych do Indii z podziałem roku na kwartały:

- I kwartał (styczeń-marzec) – 28,5%
- II kwartał (kwiecień-czerwiec) – 19,2%
- III kwartał (lipiec-wrzesień) – 20,9%
- IV kwartał (październik-grudzień) – 31,4%

Przyjazdy polskich turystów do Indii z podziałem roku na kwartały:

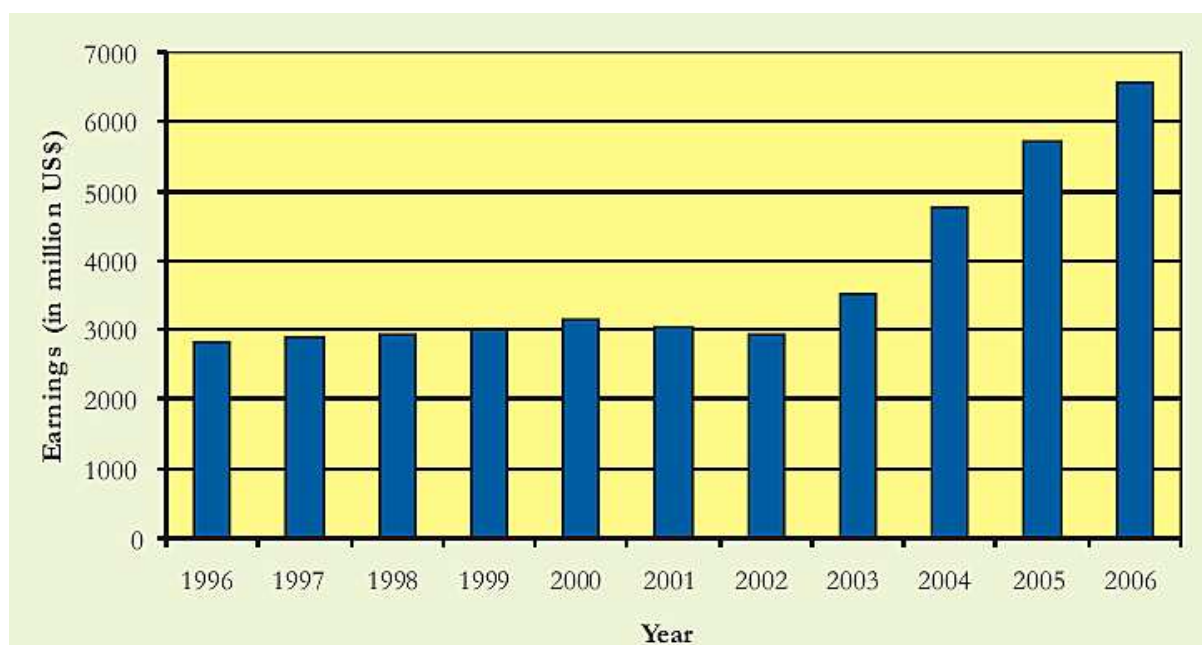
- I kwartał (styczeń-marzec) – 30,1%
- II kwartał (kwiecień-czerwiec) – 15,3%
- III kwartał (lipiec-wrzesień) – 19,8%
- IV kwartał (październik-grudzień) – 34,8%

Polacy podobnie jak turyści z innych krajów najczęściej przyjeżdżają do Indii w IV kwartale roku (304.8%), najrzadziej natomiast w II kwartale (15,3%).

1.3) Dochody z turystyki przyjazdowej

Year	Earnings (in US\$ million)	Percentage change over the previous year
1996	2832	9.6%
1997	2889	2.0%
1998	2948	2.0%
1999	3009	2.1%
2000	3168	5.3%
2001	3042	-4.0%
2002	2923	-3.9%
2003	3533	20.9%
2004	4769	35.0%
2005*	5731	20.2%
2006 *	6569	14.6%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

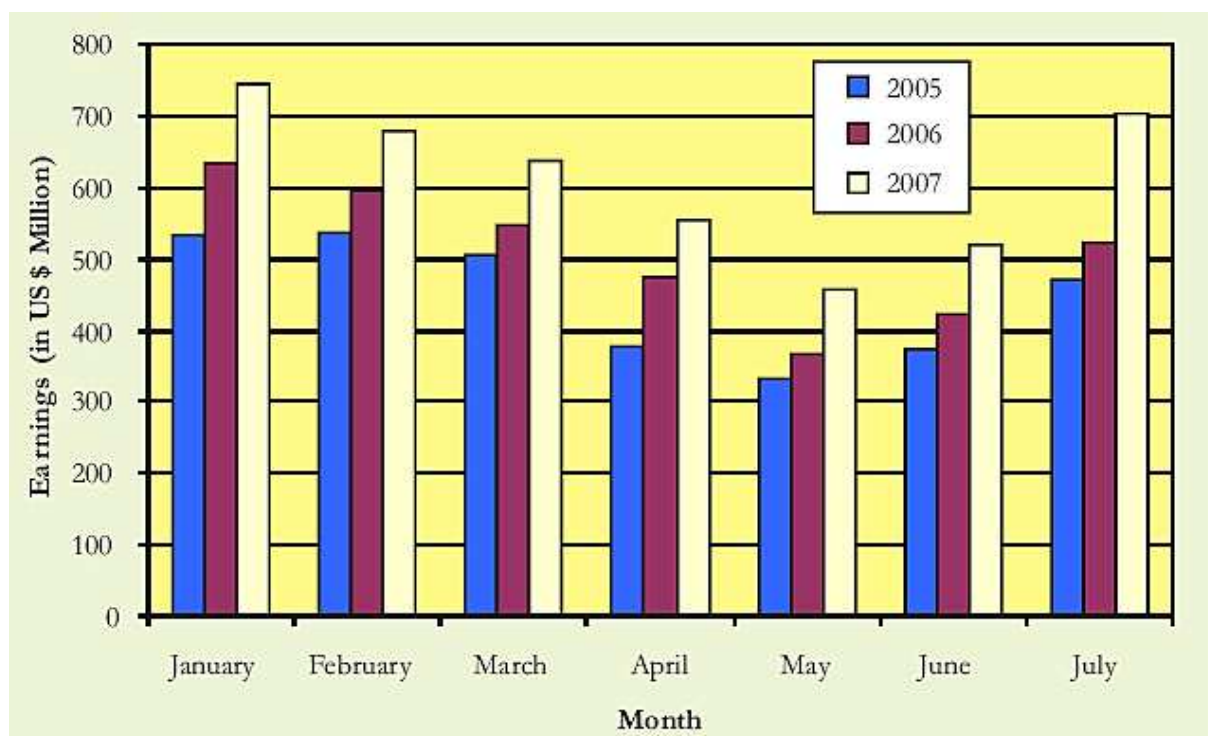
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Wraz ze wzrostem przyjazdów turystów zagranicznych zwiększyły się znacznie dochody z turystyki przyjazdowej. W roku 1996 wynosiły 2 832mln \$, natomiast w roku 2006 wzrosły do 6 569mln \$. Do roku 2002 dochody wynosiły średnio ok. 3 000mln\$, natomiast od roku 2003 nastąpił szybki wzrost, przekraczając 6 500mln\$.

1.4) Dochody z turystyki przyjazdowej wg poszczególnych miesięcy

Month	Earnings (in US\$ million)			Percentage change over the previous year	
	2005*	2006*	2007*	2006/05	2007/06
January	532.19	632.43	744.58	18.8%	17.7%
February	536.07	594.64	680.41	10.9%	14.4%
March	505.74	547.17	636.05	8.2%	16.2%
April	378.38	473.44	554.66	25.1%	17.2%
May	333.15	368.56	455.64	10.6%	23.6%
June	375.47	420.80	518.49	12.1%	23.2%
July	470.08	522.70	703.63	11.2%	34.6%
Total (January- July)	3131.08	3559.74	4293.46	13.7%	20.6%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

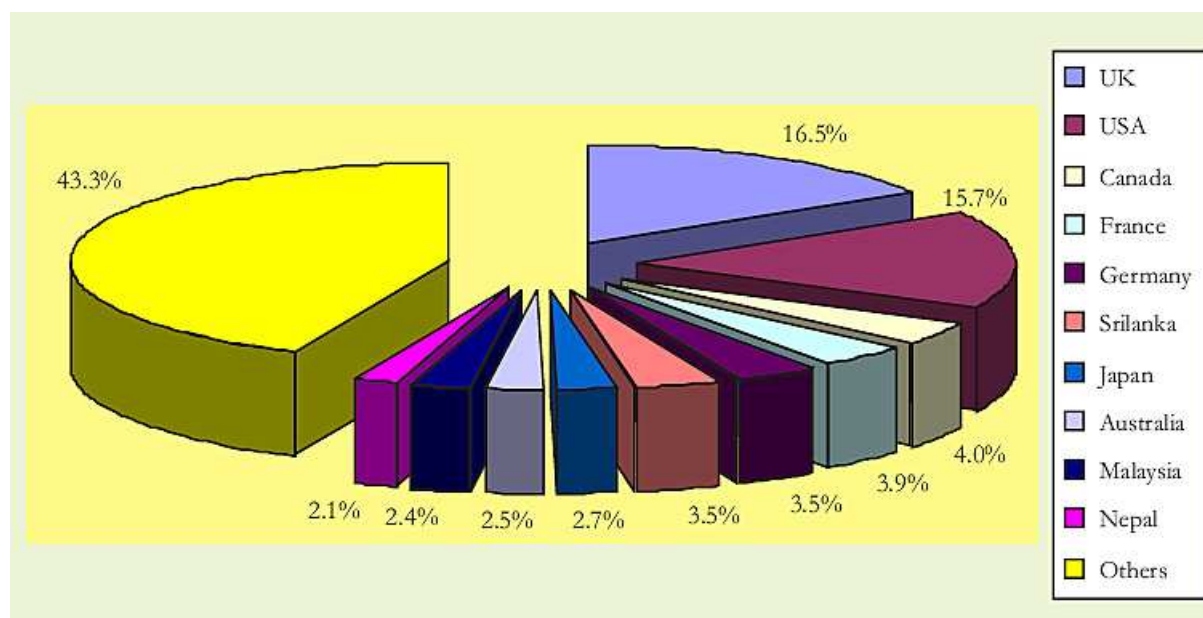
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Sezonowość ma wpływ na ilość przyjazdów turystów zagranicznych, a przyjazdy mają wpływ na dochód z turystyki przyjazdowej, tak więc największy dochód notuje się w 2007 roku w styczniu (744,58mln\$), natomiast najniższy w maju (455,64mln\$)

1.5) Najważniejsze rynki generujące przyjazdy do Indii

S.No	Source Country	Foreign Tourist Arrivals (in million)*	Percentage Share
1	UK	0.734	16.5%
2	USA	0.697	15.7%
3	Canada	0.177	4.0%
4	France	0.175	3.9%
5	Germany	0.157	3.5%
6	Srilanka	0.155	3.5%
7	Japan	0.119	2.7%
8	Australia	0.110	2.5%
9	Malaysia	0.107	2.4%
10	Nepal	0.092	2.1%
Total of top 10 countries		2.523	56.7%
Others		1.925	43.3%
All Countries		4.447	100.0%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Przyjazdy Polaków do Indii stanowią ok.0,3% wszystkich przyjazdów. W ostatnich latach zanotowano:

2004 – 8 445 przejazdów

2005 – 10 983 przyjazdów

2006 – 14 808 przyjazdów

Polacy z roku na rok wybierają dalekie oraz coraz bardziej egzotyczne kraje. Potwierdzić to mogą wyniki przyjazdów do Indii, które zwiększyły się z 8 445 przyjazdów w roku 2004 do 14 808 w roku 2006.

1.6) Podział turystów przyjeżdżających do Indii ze względu na płeć

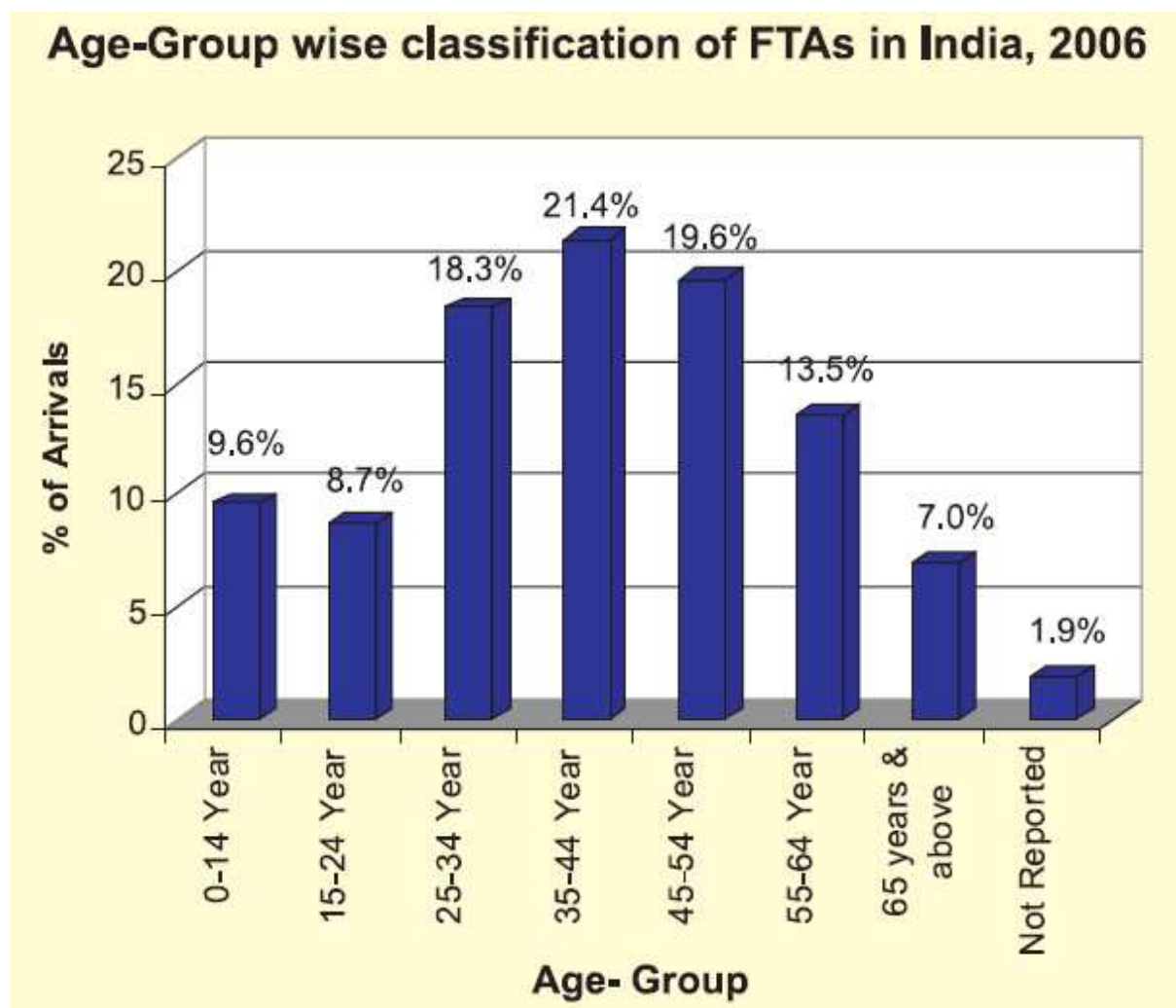
Podział turystów ze względu na płeć

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>

Ze wszystkich zagranicznych turystów, którzy odwiedzili Indie w 2006 roku tylko 93,3% można było rozróżnić ze względu na płeć. Wśród nich 57,1% stanowili mężczyźni, natomiast 36,2% kobiety.

Wśród Polaków zanotowano 49,2% mężczyzn, 40,6% kobiet. Nie udało się zbadać 10,2% Polaków.

1.7) Podział turystów zagranicznych ze względu na wiek

Podział turystów ze względu na wiek
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>

W 2006 roku największą grupę turystów zagranicznych stanowili turyści w wieku 35-44 lata (21,4%). Następnie ulokowali się turyści w wieku 45-54 lata (19,6%), w wieku 25-34 lata (18,3%). najmniej liczną grupę stanowili turyści powyżej 65 roku życia (7%).

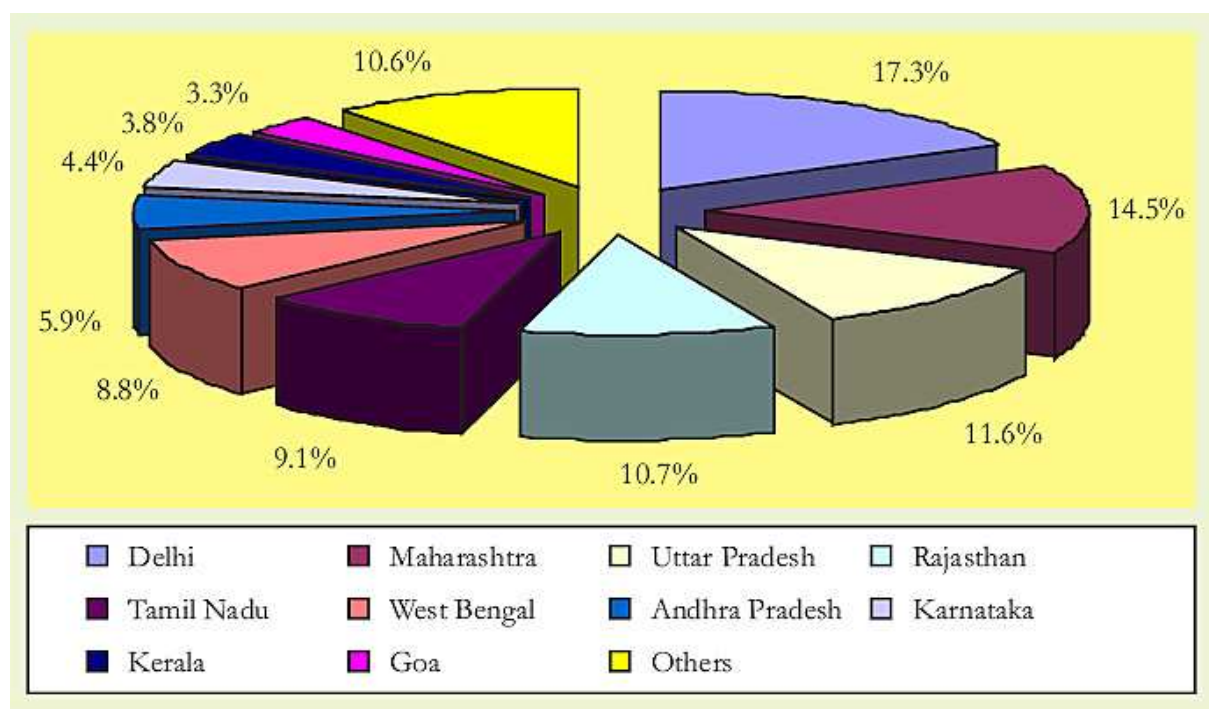
Polacy w Indiach ze względu na wiek:

0-14	1,9%
15-24	7,7%
25-34	32,2%
35-44	20,3%
45-54	20,6%
55-64	12,5%
powyżej 65	3,6%
niezbadane	1,2%

1.8) Regiony Indii najczęściej odwiedzane przez turystów zagranicznych

Rank	Foreign Tourist Visits *	
	State	Percentage Share
1	Delhi	17.3%
2	Maharashtra	14.5%
3	Uttar Pradesh	11.6%
4	Rajasthan	10.7%
5	Tamil Nadu	9.1%
6	West Bengal	8.8%
7	Andhra Pradesh	5.9%
8	Karnataka	4.4%
9	Kerala	3.8%
10	Goa	3.3%
	Total of Top 10	89.4%
	Others	10.6%
	Total	100.0%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

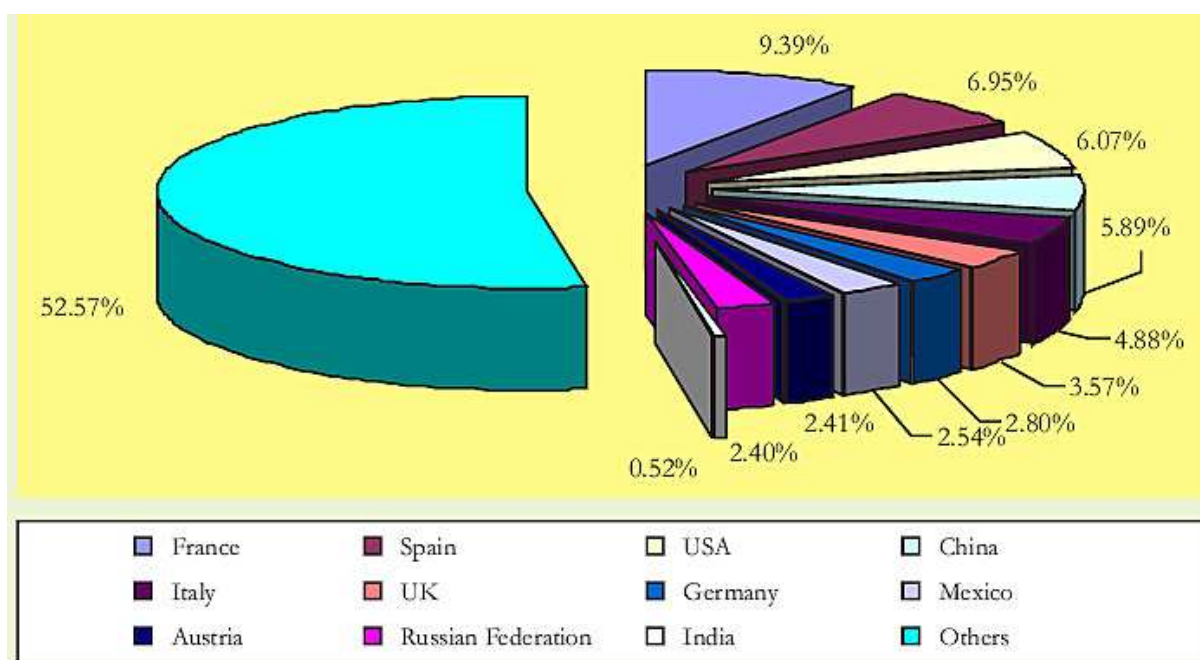
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Wśród najczęściej odwiedzanych regionów Indii na pierwszy miejscu ułokował się region Delhi (17,3%), następnie Maharashtra (14,5%). Duży ruch turystyczny odnotowuje również Utrat Pradesh (11,6%) i Rajasthan (10,7%).

1.9) Liczba przyjazdów turystów zagranicznych – najliczniej odwiedzane kraje świata (2006, wg. WTO)

Rank	Country	International Tourist Arrivals * (In Million)	Percentage Share
1	France	79.1	9.39%
2	Spain	58.5	6.95%
3	USA	51.1	6.07%
4	China	49.6	5.89%
5	Italy	41.1	4.88%
6	UK	30.1	3.57%
7	Germany	23.6	2.80%
8	Mexico	21.4	2.54%
9	Austria	20.3	2.41%
10	Russian Federation	20.2	2.40%
	Total of Top 10 countries	395.0	46.91%
	India	4.4	0.52%
	Others	442.6	52.57%
	Total	842.0	100.00%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

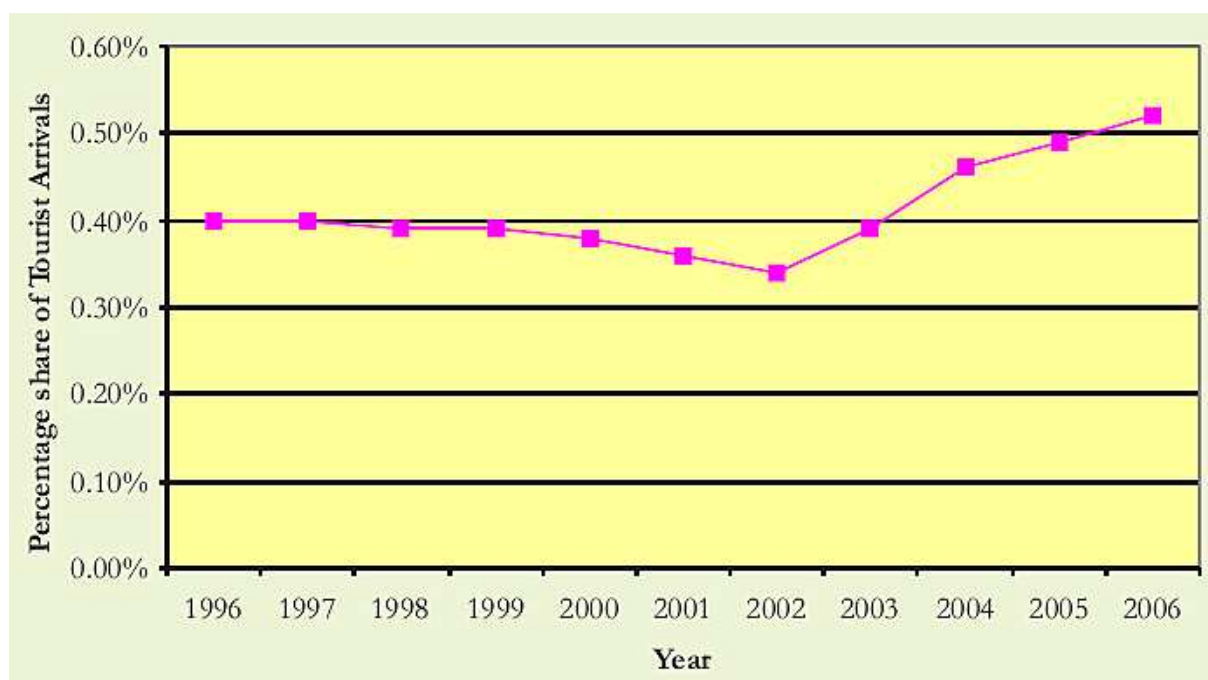
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Turystyka międzynarodowa odnotowuje z roku na rok coraz większy wzrost ruchu turystycznego. W 2006 roku wynosił 842mln. Najczęściej odwiedzanym krajem była Francja (79,1mln turystów), następnie Hiszpania (58,5mln), USA (51,1mln) i Chiny (49,6mln).

1.10) Indie na tle turystyki światowej (1996-2006)

Year	International Tourist Arrivals in World (in million)	Foreign Tourist Arrivals in India (in million)	Percentage share of India
1996	573.5	2.3	0.40%
1997	597.5	2.4	0.40%
1998	616.0	2.4	0.39%
1999	639.5	2.5	0.39%
2000	686.7	2.6	0.38%
2001	686.0	2.5	0.36%
2002	706.4	2.4	0.34%
2003	693.2	2.7	0.39%
2004	761.0	3.5	0.46%
2005	802.0	3.9	0.49%
2006*	842.0	4.4	0.52%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

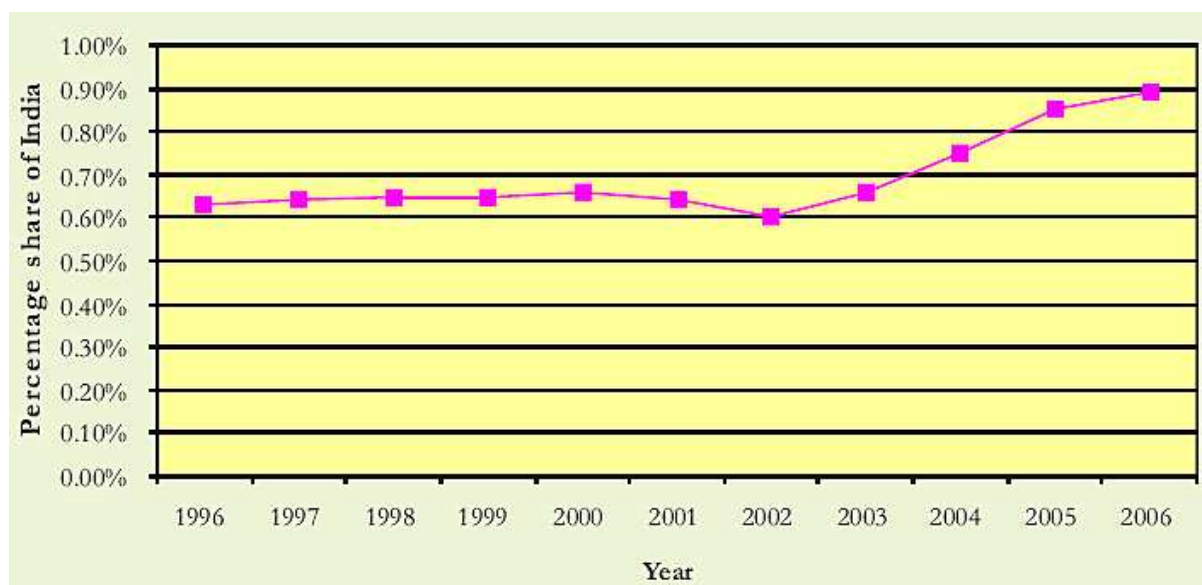
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Do Indii w roku 2006 przybyło 4,4mln turystów (0,52% w stosunku do całego świata), przez co Indie zajęły 42 miejsce na świecie. Jest to najlepszy wynik w ciągu ostatnich lat. Najniższy wskaźnik ruchu turystycznego w stosunku do świata odnotowano w 1996 roku 2,3mln turystów (0,4%) i w 2002 roku 2,4mln turystów(0,34%). Od tego czasu ilość przyjazdów turystów zagranicznych z roku na rok wzrasta.

1.11) Wpływy z turystyki w Indii na tle turystyki światowej

Year	International Tourism Receipt in World (in US \$ billion)	Tourism Receipt in India (in US \$ billion)	Percentage share of India
1996	450.5	2.8	0.63%
1997	454.2	2.9	0.64%
1998	451.7	3.0	0.65%
1999	465.7	3.0	0.65%
2000	483.8	3.2	0.66%
2001	472.3	3.0	0.64%
2002	487.0	2.9	0.60%
2003	533.1	3.5	0.66%
2004	633.0	4.8	0.75%
2005	678.0	5.7	0.85%
2006*	735.0	6.6	0.89%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

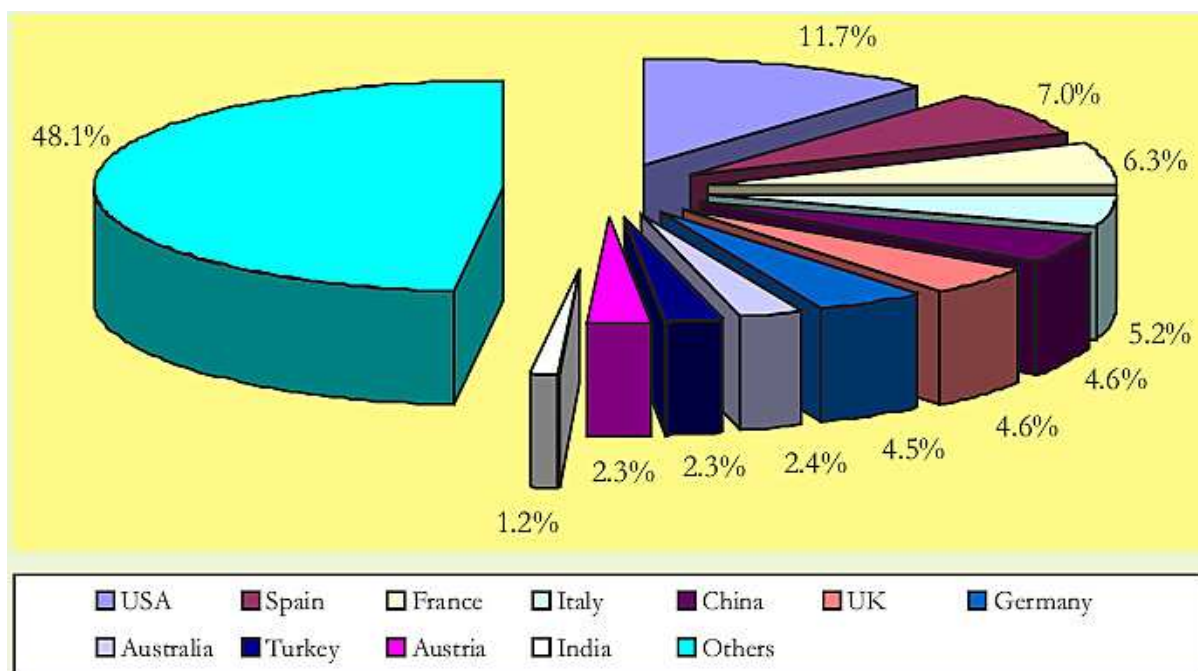
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Wpływy z turystyki w Indii na tle świata najwyższe zanotowano w roku 2006 - 6,6bln\$ (0,89% w stosunku do całego świata). Najniższe natomiast w roku 1996 – 2,8bln\$ (0,63%) i w 2002 – 2,9bln\$ (0,6%).

1.12) Wpływy z turystyki na tle innych państw w 2006 roku

Rank	Country	International Tourism Receipts* (in US\$ billion)	Percentage Share
1	USA	85.7	11.7%
2	Spain	51.1	7.0%
3	France	46.3	6.3%
4	Italy	38.1	5.2%
5	China	33.9	4.6%
6	UK	33.5	4.6%
7	Germany	32.8	4.5%
8	Australia	17.8	2.4%
9	Turkey	16.9	2.3%
10	Austria	16.7	2.3%
Total of Top 10 countries		372.8	50.7%
	India	8.9	1.2%
	Others	353.3	48.1%
	Total	735.0	100.0%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

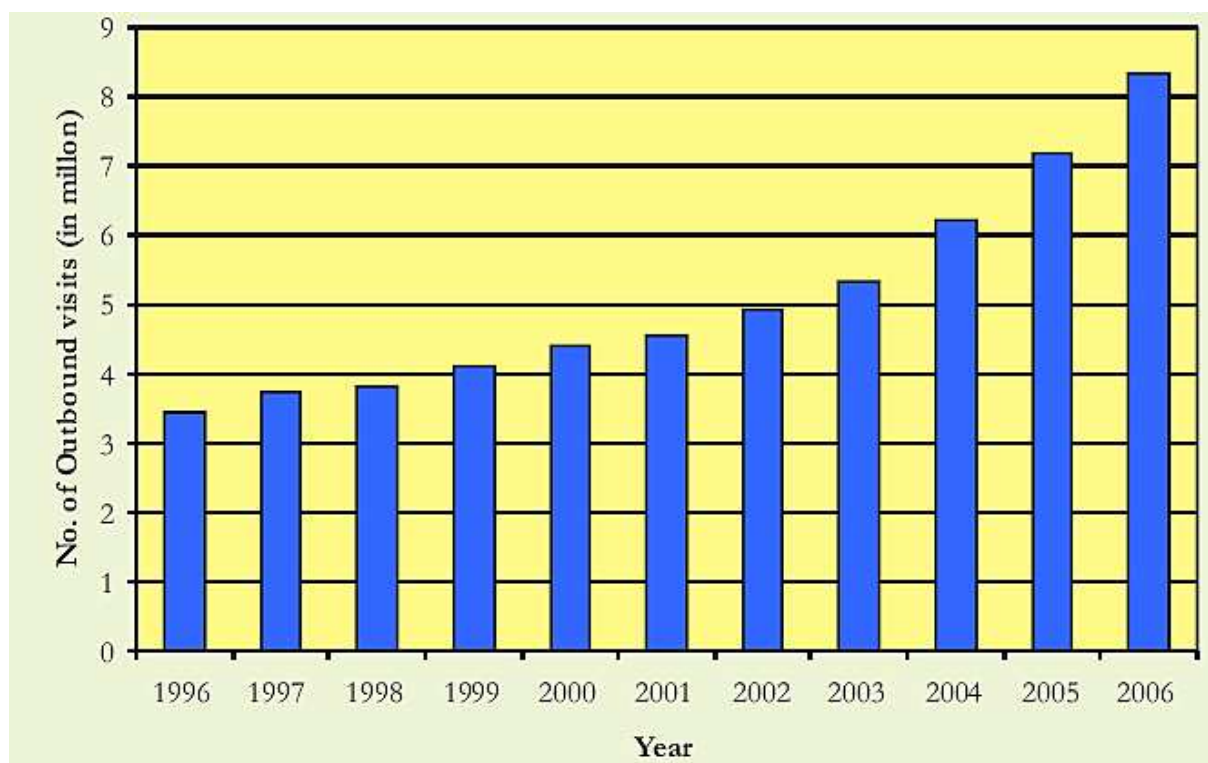
Najwyższe wpływy z turystyki zagranicznej w 2006 roku zanotowały Stany Zjednoczone 85,7bln\$ (11,7% w stosunku do całego świata), następnie Hiszpania 51,1bln\$ (7%) i Francja 46,3bln\$ (6,3%). Inie zanotowały 8,9bln\$, co dało 1,2% w stosunku do całego świata.

2.RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

2.1) Liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Indii

Year	No. of outbound visits (in million)	Percentage change over the previous year
1996	3.46	13.3%
1997	3.73	7.8%
1998	3.81	2.1%
1999	4.11	7.9%
2000	4.42	7.5%
2001	4.56	3.2%
2002	4.94	8.3%
2003	5.35	8.3%
2004	6.21	16.1%
2005	7.18	15.6%
2006*	8.34	16.2%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

W ciągu ostatnich 10 lat ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba wyjazdów zagranicznych mieszkańców Indii. W roku 1996 wynosił 3,46mln, a w 2006 już 8,34mln. Wysokie wskaźniki wyjazdów odnotowano zwłaszcza w latach 2004-2006, gdzie w porównaniu do lat poprzedzających wzrost liczby wyjazdów utrzymywał się na poziomie ok.16%.

2.2) Kraje wyjazdów zagranicznych mieszkańców Indii w 2005 roku wg kontynentów:

Ameryka Północna:

- USA	344 926
- Kanada	77 849

Zachodnia Europa:

- Wielka Brytania	269 000
- Szwajcaria	93 472
- Włochy	59 056

Europa Środkowo-Wschodnia:

- Rosja	42 184
- Polska	8 702
- Węgry	6 417

Afryka:

- Egipt	54 141
- RPA	39 906
- Mauritius	29 755

Zachodnia Azja:

- Bahrajn	466 849
- Arabia Saudyjska	117 101
- Oman	104 778

Południowa Azja:

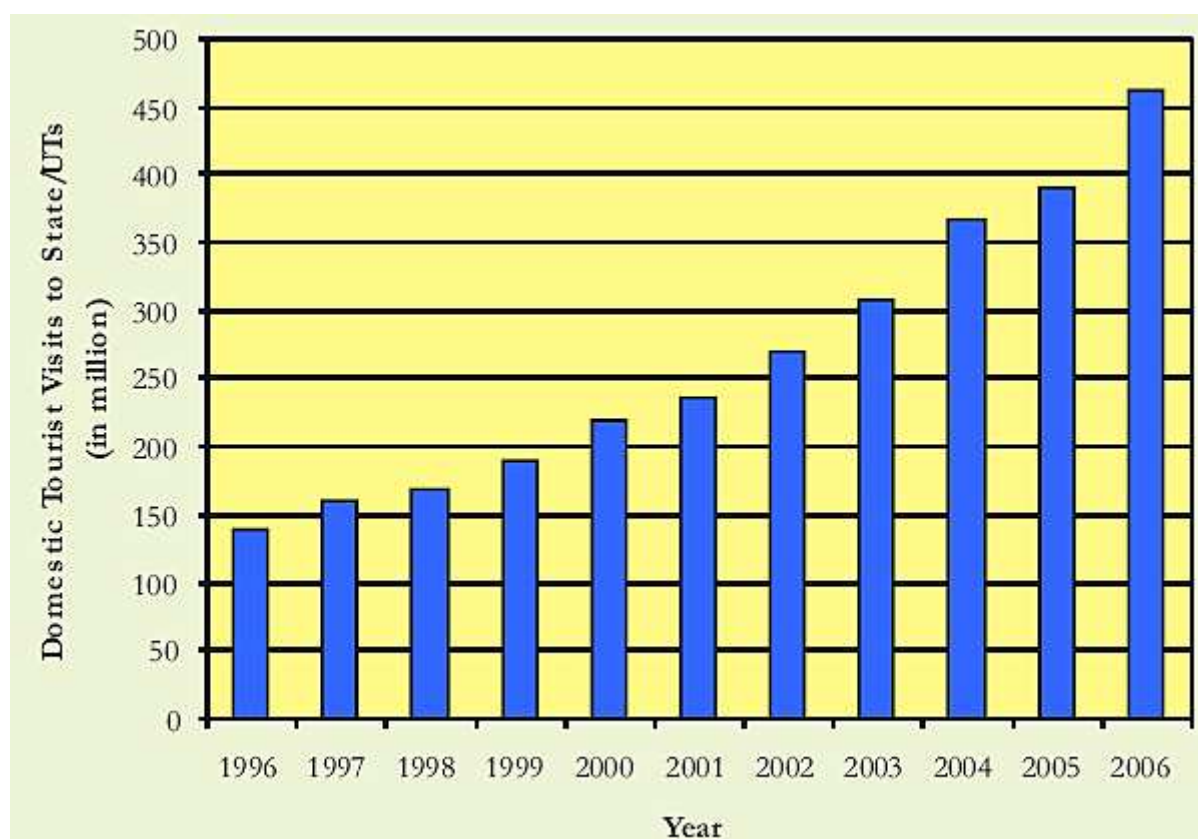
- Nepal	95 685
- Bangladesz	86 231

Do najczęściej odwiedzanych krajów przez mieszkańców Indii należą kraje położone niedaleko Indii (Bahrajn, Arabia Saudyjska, Oman). Jednakże kraje dalekie takie jak USA czy Wielka Brytania także należą do głównych destylacji turystycznych. Polska nie licząc Rosji jest najczęściej odwiedzanym krajem Europy Środkowej, a z roku na rok turystów z Indii jest coraz więcej (w 2001 roku 5 015 przyjazdów, a w 2006 już 8 702)

2.3) Liczba podróży krajowych mieszkańców Indii

Year	No. of Domestic Tourist Visits (in million)	Percentage change over the previous year
1996	140.12	2.5%
1997	159.88	14.1%
1998	168.20	5.2%
1999	190.67	13.4%
2000	220.11	15.4%
2001	236.47	7.4%
2002	269.60	14.0%
2003	309.04	14.6%
2004	366.23	18.5%
2005	390.47	6.6%
2006 *	461.16	18.1%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

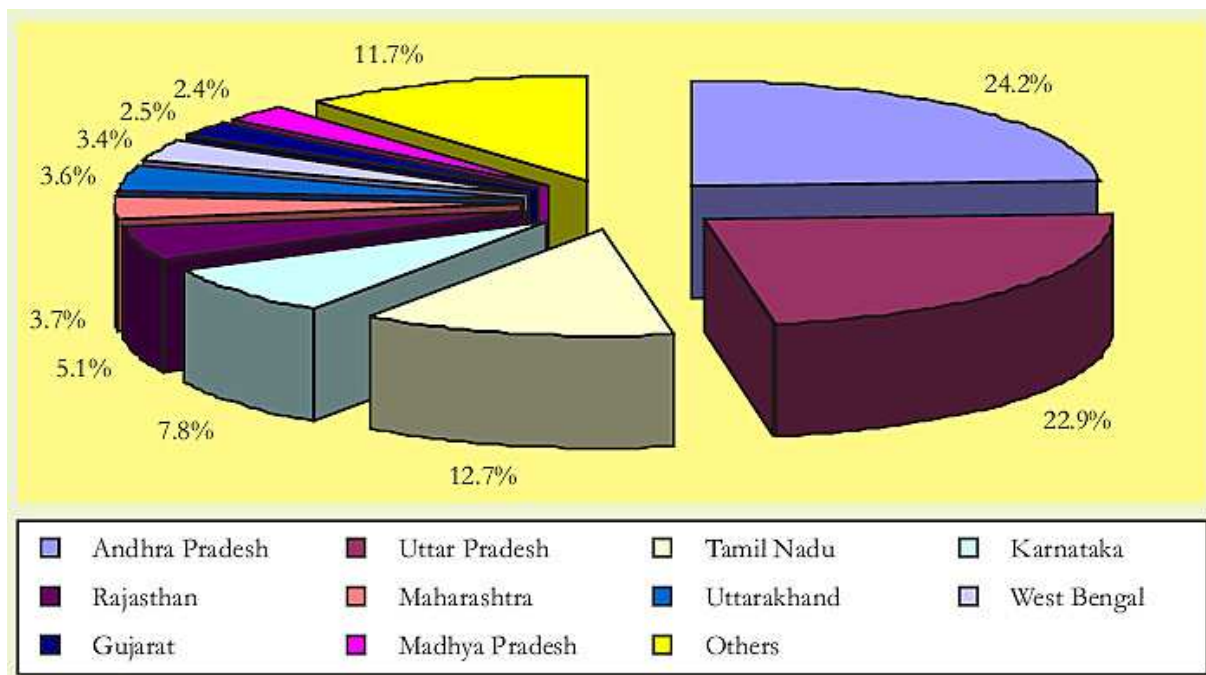
źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Bardzo duży wzrost ruchu turystycznego odnotowuje się także w stosunku do podróży krajowych wśród mieszkańców Indii. W ciągu ostatniej dekady liczba podróży krajowych wzrosła z 140,12mln w 1996 roku do 461,16mln w roku 2006. Największy wzrost w porównaniu do roku poprzedzającego był w roku 2004 (wzrost o 18,5%) oraz w roku 2006 (wzrost o 18,1%).

2.4) Regiony Indii najczęściej odwiedzane przez turystów krajowych

Rank	Domestic Tourist Visits *	
	State	Percentage Share
1	Andhra Pradesh	24.2%
2	Uttar Pradesh	22.9%
3	Tamil Nadu	12.7%
4	Karnataka	7.8%
5	Rajasthan	5.1%
6	Maharashtra	3.7%
7	Uttarakhand	3.6%
8	West Bengal	3.4%
9	Gujarat	2.5%
10	Madhya Pradesh	2.4%
	Total of top 10	88.3%
	Others	11.7%
	Total	100.0%

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm> (08.05.2008)

Mieszkańcy Indii w 2006 roku najczęściej odwiedzali region Andhra Pradesh (24,2%), następnie Uttar Pradesh (22,9%) oraz Tamil Nadu (12,7%).

2.5) Miejsca najczęściej odwiedzane przez turystów krajowych oraz zagranicznych

10 Most popular Centrally Protected Monuments for Domestic Visitors in 2006			10 Most popular Centrally Protected Monuments for Foreign Visitors in 2006		
Rank	Name of Monument	No. of Domestic visitors	Rank	Name of Monument	No. of Foreign visitors
1	Taj Mahal, Agra	2048120	1	Taj Mahal, Agra	491351
2	Red Fort, Delhi	1962000	2	Agra Fort, Agra	259427
3	Qutab Minar, Delhi	1946703	3	Qutab Minar, Delhi	249040
4	Charminar Hyderabad	1281985	4	Humayun,s Tomb, Delhi	179254
5	Sun Temple, Konark	1196500	5	Fatehpur Sikri, Agra	145959
6	Purana Quila, Delhi	1074658	6	Red Fort, Delhi	139662
7	Agra Fort, Agra	1015290	7	Sarnath Excavated Site	93494
8	Golconda Fort, Gol Konda	972389	8	Western Group of Monuments, Khajuraho	73843
9	Bibi-Ka-Maqbara, Aurangabad	725790	9	Group of monuments, Mamallapuram	58922
10	Group of monuments, Mamallapuram	721593	10	Jantar Mantar, Delhi	42077

Zestawienie miejsc najczęściej odwiedzanych
 źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>

Najczęściej odwiedzanym miejscem w Indiach w 2006 roku zarówno przez turystów krajowych jak i zagranicznych jest zaliczony do nowych cudów świata Taj Mahal. Na drugim miejscu dla turystów krajowych znajduje się Red Fort, natomiast dla turystów zagranicznych jest to Agra Fort (Agra Fort znajduje się na 7 miejscu w zestawieniu dla turystów krajowych). Na trzecim miejscu uplasował się zarówno dla turystów zagranicznych jak i krajowych Qutab Minar. Wśród pierwszej 10 najczęściej odwiedzanych miejsc przez turystów krajowych i zagranicznych istnieją duże różnice. Zaledwie 4 miejsca występują w obu kolumnach tabeli.

3. BRANŻA TURYSTYCZNA

3.4) Baza noclegowa

Category	No. of hotels		No. of Rooms	
	2005	2006	2005	2006
One Star	54	46	1629	1435
Two Star	209	217	5673	5823
Three Star	447	477	19985	20342
Four Star	80	111	5483	7354
Five Star	117	71	7367	8470
5* Deluxe	80	86	15739	20943
Heritage Hotel	58	67	1970	2211
Classification awaited	145	133	9767	8924
Total	1190	1208	67613	75502

Ilość hoteli i pokoi

źródło: <http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>

Według danych statystycznych w Indiach w 2006 roku znajdowało się 1208 hoteli (o 18 hoteli więcej niż rok wcześniej) z 75 502 pokojami (o 7 889 pokoi więcej niż rok wcześniej). Największą ilość stanowią hotele 3 gwiazdkowe, najmniej hotele jednogwiazdkowe.

W 2006 roku obłożenie hoteli wynosiło 60,4%.

3.5) Biura podróży

Category	Till December 31, 2007
Travel Agents	341
Tour Operators	441
Tourist Transport Operators	163
Adventure Tour Operators	24
Domestic Tour Operators	19

źródło: <http://www.incredibleindia.org> (08.05.2008)

W 2007 roku zarejestrowanych w Ministerstwie Turystyki w Indiach było 341 agencji turystycznych, 441 touroperatorów, 163 firmy zajmujące się transportem, 24 touroperatorów organizujących wycieczki oraz 19 touroperatorów zajmujących się turystyką krajową.

3.6) Targi turystyczne SATTE - New Delhi

W Indiach odbywają się jedne z najważniejszych targów turystycznych: SATTE Open World. Corocznie bierze w nim udział ponad 4000 touroperatorów turystycznych z ponad 40 krajów.

III. Podsumowanie

Indie to, obok rynku chińskiego najszybciej rozwijający się rynek turystyczny świata. W dalszym ciągu najwięcej gości przybywa do Indii z Europy oraz Stanów Zjednoczonych. Z roku na rok wzrasta ilość turystów odwiedzających Indie, zwłaszcza od roku 2003, gdzie liczba turystów wynosiła 2,73mln, a w 2006 już 4,45mln. Wraz ze wzrostem liczby turystów wzrastają wpływy z turystyki- w 2003 wynosiły 3533 mln \$, a w 2006 już 6569 mln \$. Głównie ze względów klimatycznych największy ruch turystyczny odnotowuje się w miesiącach zimowych. Najważniejszymi krajami dla rynku turystycznego Indii jest Wielka Brytania i Stany Zjednoczone- to właśnie z tych kierunków przybywa najwięcej turystów.

W roku 2006 ponad 8 milionów Hindusów udało się w podróże zagraniczne, w tym 3,3 mln w celach turystycznych. Spodziewane tempo wzrostu turystyki wyjazdowej ma utrzymywać poziom 8,8% rocznie do 2014 roku. Szybko rozwijające się takie sektory gospodarki Indii jak IT, outsourcing czy chociażby branża filmowa sprawiają, że w Indiach gwałtownie wzrasta warstwa zamożnej klasy średniej (upper middle class), gotowej do podjęcia zagranicznych podróży. Znakomita większość indyjskich turystów pochodzi z aglomeracji Mumbaju, Delhi i Bangalore. Według badań Instytutu Turystyki w 2006 roku Polskę odwiedziło 9 900 obywateli Indii.. Oferty kierowane na rynek indyjski powinny uwzględniać pobyty w dużych miastach (z uwzględnieniem wizyty w centrach handlowych) oraz zwiedzanie największych atrakcji turystycznych Polski (obiekty UNESCO, atrakcje przyrodnicze, Parki Narodowe). Dużym zainteresowaniem wśród indyjskich turystów cieszy się Zakopane, ponadto noclegi w obiektach zabytkowych: zamkach i pałacach, standard 4-5*.

BIBLIOGRAFIA

<http://tourism.nic.in/statistics/statistics.htm>
<http://tourism.nic.in/statistics/ITS2006.pdf>
<http://www.tourisminindia.com/>
<http://tourism.gov.in/>
<http://www..wto.org/>
<http://www.incredibleindia.org/>
www.indiaprofile.com
www.mapsofindia.com
www.maps-india.com
http://www.turinfo.pl/p/ak_id,26399,,airbus,boeing,samoloty,indie,i,chiny,producenci_samolotow,indyjskie_linie.html
http://przewodnik.onet.pl/1141,1596,1730313,indie_rosnie_liczba_turystow_z_krajow_europy_wschodniej,news.html
<http://india.gov.in/>
<http://www.india-tourism.com/>
www.tourindia.com
http://www.turinfo.pl/p/ak_id,2845,,indie,azja,pociagi,kolej,miedzynarodowe_stowarzyszenie_podroznikow_kolejowych.html
<http://www.msport.gov.pl/>
<http://www.pit.org.pl/>
www.encyklopedia.pwn.pl
www.portalwiedzy.onet.pl
www.globtroter.pl
www.swiatpodrozy.pl
www.commonswikimedia.org
www.shunya.net
www.misje.scj.pl
www.theodora.com
www.us.arzoo.com
www.hmdalliance.com